

Chlapec (nebo děvče) z ješivy

Divadelní verze povídky Isaaca Baashe-Singera Jentl, chlapec z ješivy měla premiéru na Broadwayi v roce 1975. Pro text adaptace, který tehdy vytvořila Leah Napolinová a jejíž nyní v české premiéře uvedlo Městské divadlo Kladno, je tato místní a časová okolnost určující. Autorka vypráví příběh dívky, která se vydává za chlapce, aby ohlusa studovat, formou přitažlivou o broadwayské divadelní publikum – kronologicky, v přehledných a svižně jintonovaných epizodách, které nás tahují do „exotického“ i nostalgického ostředí chasidské komunity.

Touha mladé ženy po duchovním dělení, které jí bylo podle židovské tradice zapovězeno, a také odvaha přepřít se pravidlům striktně vymezeným roli muže a ženy jistě souzněly s archetypem americké cesty za snem nebo s emancipačními a feministickými náladami šedesátých let. O široké vácké atraktivitě příběhu svědčí, že právě o tuto adaptaci Jentl opřelo hlavní filmové zpracování Barbary Treissandové, jež se formálně posunulo až k muzikálu.

Kladenská dramaturgie bere úvahu místní publikum a nabízí

mu emocionální a napínavé příběhy: detektivku Smrt na Nilu, film pro pamětníky Noční motýl a nyní Jentl. Je tu ale i stejně silná ambice tyto příběhy inscenovat jazykem současného divadla a pod divácky působivým povrchem objevovat jejich hlubší a temnější zákoutí. Text v programu k inscenaci Jentl nás upozorňuje, že Singerova povídka svědčí o hrdince jako o androgynní bytosti popírající jasné rozdělení

Jentl je pohledná, promyšlená, profesionálně odvedená inscenace FOTO PATRIK BORECKÝ

pohlaví i sexuální orientace a také přímo v Singerově životě a díle nachází řadu přesvědčivých souvislostí.

Režii Jakuba Nvoty rozhodně nechybí zručnost ve vyprávění příběhu, přirozenost a živost situací, hereckým kreacím lehkost a jemný odstup. Na

pozadí bílých kulís se malebně odrážejí siluety tradičních oděvů a gest, která si spojujeme s chasidskou židovskou kulturou. Univerzální prostor je pro rychle se měnící prostředí členěný dvěma vyvýšenými plošinami. Ze strany vyjždí jako „šuplík“ malé jeviště, umožňující sehrát simultánní scény. A výrazným scénografickým prvkem jsou nízké stojany s nataženou bílou šňůrou, jaké obvykle v muzeích omezují přístup k exponátům. V Jentl fungují jako symbolická překážka ve smyslu tradičního společenského dělení.

Zpočátku se zdá, že se inscenace Jakuba Nvoty vydává při vyprávění příběhu komplikovanější cestou než předloha. Z rozhovoru Jentl s otce-rabinem cítíme mnohoznačné napětí a jakési nevyslovené tajemství za slovy *Nebesa chybovala...* Atmosféru zahušťuje světlo petrolejky. Strhující je energie, s jakou se Jentl v podání Marie Stípkové ujme přednesu kadidél u rakve zemřelého otce. Ale čím dál se v ději dostáváme, tím víc se prosazuje pouhá epichnost. Rychlé střídání výstupů ani na nějaké velké uvažování nad mottem inscenace, myšlenkou, že *Tělo je pouhým obalem duše*, nedává prostor.

Herci, kteří se – kromě tří protagonistů příběhu – střídají v několika rolích, jsou přirozeně nuceni k výrazné, zkratkovitě charakteristice postav, někdy až na hraně karikatury, což také přispívá k jistě povrchnosti. Ale ta je daná především charakterem předlohy. Mnohé dialogy, výrazně například navštěvuje Jentl u pánského krejčího, totiž mají mile kuriózní, až anekdotický charakter.

Kladenská Jentl je pohledná, promyšlená, po všech stránkách profesionálně odvedená inscenace, která zkušeného diváka nenudí a „bezpečně“ ji může navštívit teenager i senior. Z textové předlohy Leah Napolinové inscenátoři vytěžili maximum. Pokud by chtěli na Kladně zkoumat mystické aspekty pohlavní a sexuální identity, museli by asi přistoupit k adaptaci Singerovy povídky sami.

MARIE RESLOVÁ

Městské divadlo Kladno – Leah Napolinová, Isaac Bashevis Singer: Jentl.

Překlad Lucie Simerová. Režie Jakub Nvota, dramaturgie Marie Nováková,

scéna a kostýmy Diana Strausová. Premiéra 19. prosince 2014. (Psáno z reprízy 17. ledna 2015.)

Boží pravda zvítězí

podivuhodné, jaký zájem široké

vypovídající o Toufarově tchnutí ke

Voskovec s Werichem už před druhou